

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezések; Himlő; m. tudós társaság; hivatalos közlemény a budapesti lánczhydrészvényekről; hangász 's gazdasági egyesület; adakozások Hunyady Mátyás lovagszobrára; ugocea- és komárommegyei közgyűlés; erdélyi muzeum; az Almásy család jótékony-sága; berztercebányai társasulat; mult télszaki jellemvonások Zólyom és Hontból; kérdés Kalocsa városa tanácsához; Gamauf irói érdemei; 'sa't.) Amerika (az új elnök Washingtonba érkezte. Tagjai az új ministerségnek.) Spanyolország (Madridban még katonaságot összpontosítanak; 'sa't.) Anglia (az amerikai ügy fontossága, a parlamentben általános fegyvernyugvás; elegy; 'sa't.) Franciaország. Legújabb hírek. —

Magyarország és Erdély.

Ő cs. 's ap. kir. Fels. Szluha Antalt Fehér megye tiszt. aljegyzőjét, a m. kir. Helytartó-Tanács tiszteletbeli fogalmazójává, a pesti kir. tud. egyetemnél pedig a geometria practica és hydrotechnia üres tanítószerke Peczelt József főhadnagyot méltóztatott legkegy. kinevezni. Továbbá

Nm. székhelyi Majláth György országbirája 's hontmegyei főispán 'sa't. ő exc. által ludányi 's esomai Bay György kir. tan. és t. Bereg megye volt első alispánja nevezetett ki alországbirónak.

Himlő. Afrikának, a dögvész honjának, veszélyes fajtatja ez is, mely öldöklő angyalkint szokta látogatni az országokat 's keserű kinok közt sok ezer ártatlan kisedet megfosztani életétől, vagy béna tagokkal 's világtalanul sanyarra 's teherre visszahagyni. A 6dik század előtt ismeretlen volt e nyavalya; Európába a 11. század táján ütött, 's mivel kegyetlenül pusztított, sok jeles orvos törte fejét, hogy e pusztító nemesis ellen Aesculapot állítson ki bármely fegyverrel. De mind hasztalan! míg 1798ban Jenner Eduárd angol orvos e baj gyógyanyagát némely tehénhimlőkben az egész emberiség örömeire, 's méltó hálójára felfödözte. Ez üdvös gyógyszer és mód oly hirtelen terjedt, hogy már 1801ben Európa minden nemzeti előtt ismeretes volt és így Magyarországon is! Azóta tehát nem pusztítja kisedeinket e nyavalya? csak a jelen évre felelek: fájdalom! igen is. Mióta hosszu telünk elmúlt, 3—4 vgyében megfordultam, 's egyiránt hallám 's ott látám, mikép a' kised sarjadék, az idén nagy részint a' himlő martalekja lett. Vannak helységek, melyekben naponkint temettek himlőben halálozott kisedek, olykor korosabbak is. Mult hó 27. egy káplánnal találkozám, ki egyik fiók-helységből, hol két himlős gyermeket temetett, a' másikba sietett, ott szinte egy himlőben halálozott kisedet temetendő. Sajnálkozva mutatá elő jegyzékét, mely szerint a' 3dik népes fiók-egyházban tavaszelő minden napjaira esett egy, himlőben meghalálozott kisedet temetése. A' gyöpön játszadozó kicsinyek minden segély és ovás nélkül egyedül a' jó természetre hagyatvák. Megjegyzésre méltó, hogy igen sokan estek himlőbe a' beoltattak közül is. 'S így, ha eddig bajos volt a' lelkészeknek a' népet az oltás jótékonyága felől meggyőzni, kétségkül illy esetek után még nehezebb leszen. 'S mi ennek oka? Kimondjuk egyenesen, ha némelyek előtt keserű leendő is igaz vallomásunk. Kimondjuk: mivel az ittott elhanyagolt szegény nép mellett szavunkat emelnünk az emberiség parancsolja. A' himlőoltás, az emberi ész üdvös találmányinak ezen egy jelesbiké honunkban sok helyen igen hanyagul kezeltetik. Többnyire a' vgyékben tartózkodó kiszolgált rokkant segédorvosokra bízatik e' fontos eljárás, mert attól némely főorvos uraimék, mint valamely alávaló foglalatosságul elvonulnak. De minden baj főoka az, hogy jó anyagrol keveset szorgoskodnak. Ennek eredménye, hogy az oltás csak ittott foganszik, 's a' beült veszélynek tág ut nyitattik. Ezek okozák, hogy a' köznépből az orvos urak iránt sokszor ninesen bizodalom; idejárul még: hogy némely orvos urak nem igen hajlók a' néphez nyájasan lebecsütközni, 's vele bizodalomszerűleg banni; tőlük többnyire igen sietnek 's egypár hideg tanácsadás után állva, 's vigasztalatlanul hagyják el a' „nagyságos kegyelmes“ czimeket hasztalanul osztogató szegény paraszt beteget. Remélljük, hogy jelen hű rajzunk idején terjesztve elő a' tt. hatóságoknál az illynemű szigoruabb rendalkotáásra szolgáló indítókul. Igen, a' kedves gyermekeiket vesztett pór szülék könnyes panasza méltó, hogy részvételt nyerjen 's emberbaráti keblekre találjon. —

A' magyar tudós társaság játékszini választmánya munkálatiról XIVd. értesítés. F. év első negyedében a' választmány nyolcz színművet szerzett: u. m. 1.) két *Filibert* vigj. 3 flv. Picard után francziából Csepreghy Lajos. 2) *Angyal és démon* vigj. 3 flv. Courcy és Deperty után Zsivora J. 3) *Az egyetlen házasság következtelése*, vigj. 4 flv. franczia után Castelli, ford. Zsivora József. 4) *Tudtán kívül kém*; vigj. 2 flv. Melesville és Duvyrier után francziából Csepreghy Lajos. 5) *Házasság pénzért*, színj. 5 flv. Scribe után francziából ugyanaz. 6) *Hernani vagy a' castiljai becsület*, dráma 5 flv. irta Hugo V. francziából ford. Finta Ferencz. 7) *Lázár a' pásztor* dráma 4 flv. előjátékkal Bouchardy M. J. után francziából Sarlay Ferencz. 8) *Egy pohár víz*; vigj. 5 flv. Scribe után francziából Nagy Ignác. Ezek valamint a' régebben szerzett 115 színmű is leiratás végett bármely színészársasággal közöltetnek az akad. titoknok hivatala által. Pesten, a' kisgyűlésből, apr. 5kén 1841. Dr. Schedel Ferencz titoknok.

(Hivatalos közlemény a' budapesti lánczhydrészvényekről.) A' f. évi jan. 23kán közhírré tett jelentés szerint kinevezve volt választmány a' budapesti lánczhydrészvények azon öszvegére, mely az országos szerződéshez képest Magyarország 's különösen Buda és Pest lakosai számára vala rendelve, beérkezett aláírási leveleket felbontván, megvizsgálván és az elosztást véghezvivén ezennel jelenti, hogy a' beérkezett aláírási levelek száma 2325 — az azokban följegyzett részvények öszszes száma pedig 17798 darabot tesz; melyekre az említett országos szerződés 7dik szakához képest Magyarország 's különösen Buda és Pest lakosai számára rendelt 3334 darab részvény osztatott el. Az e' tárgyat illető irományok 's jegyzőkönyvek az alulirt választmány által hitelesen elkészítetvén 's aláíratván, minden t. ez. részesített, külön levél által fog a' történet elosztás közelebbi módjáról értesíteni. Pest april 3dik napján

1841. A' budapesti lánczhydrészvények elosztására kinevezett választmány részéről gróf Keglevich Gábor s. k. m. kir. udv. kamarai előlülő mint a' választmány elnöke.

Hangász egyesület. Közelebbi husvét - vasárnapon Pesten a' városi színházban mintegy 500 egyed által a' pestbudai hangászegyesület javára „Pál“ nagyszerű oratorium, Mendelssohn-Bartholdy Bódog szerzeménye, adatik elő. Páholy-és zártzék-jegyeket már nagyszombaton reggel szokott órák közben válthatni a' színházi írószobában.

A' m. gazd. egyesület f. e. martz. 13kán egyesületi elnök Károlyi György gr. előlülése alatt számos r. tag jelenlétében tartott nagy gyűlésének eredményei köv.: Örömmel értesült az egyesület, mikép annak örökítéseül szánt alapító-kéjét legközelebb, következő t. hazafi vala buzgó gyarapítania, jelesen: Cs e k o n i c s J á n o s ur 500 p. ft. Festetics Ágoston ur 300 p. ft. Grosser János ur az ájtatos iskolák szerzetének kormányzója 200 p. ft. Kossuth Lajos ur 200 p. ft. Nákó János ur 600 p. ft. Rigycsky Pál ur 200 p. ft. Szaniszló Ferencz csolti apát ur 200 p. ft. alapítvánnyal, melyekért ezennel az egyesület szives köszönete nyilvánítottatik. II. Bjelentettek az egyesület r. tagjai név szerint: Farkas Ferencz, Havas József, Heinrich N. János, Légrády László, Neppel Antal, Orosz József, Sibrik Bálint és Székely Károly urak. III. A' korm. választottság előterjeszté a' szakosztályok ez idei munkálatinak eredményeit, melyek folytában a) Czélszerűnek ismervén az egyesület, hogy azon gazdasági veteménymagokkal, melyek részint egyesületi előadó Török János ur által gyűjtettek, részint külföldi társaságok 's egyesektől érkeztek, próbatermés eszközöltesék; miután ennek foganatosítása elrendeltetett, hálás örömmel értesült az egyesület, hogy e' végre főhg-nádor ő cs. kir. fensége a' budai sorompon alul fekvő kertjéből 's annak szomszéd földjeiből egy tetemes részt kegyeskedék ajánlani, valamint Zichy Ödön gr. Pesten a' városligeti fásor mellett fekvő kertjét egy pár évre az egyesület használatul vala szives átengedni; mely kegyességeért ő cs. kir. fensége az egyesület hálás mély alázatu, 's a' tisztelt grófnak hazafiúi ajánlataért, szives köszönetét nyilvánítja. b) Tapasztalván az egyesület, hogy a' Mezei Naptárt valamint tavaly ugy az idén is több könyvkötő és árus a' vidékeken szabott árán felül árulá, miután ez által az egyesület áldozatival párosított közzélnak elérése, hogy t. i. a' szegényebb sorsú földmivelő nép minél könnyebben juthasson a' szükséges és hasznos ismeretekhez, tetemesül gátoltatik, határozattá lön, hogy annak jövő évi folyamatából, könyvtárosoknak és könyvkötőknek csak oly feltét alatt adassanak el példányok, ha magukat írásban kötelezendik: hogy ezeket sem magok nem fogják szabott árán felül árulni, sem mások által drágábban árultatni nem engedendik, minélfogva ezen írott kötelezések másolatban meg fognak küldetni az illető törvényhatóságoknak oly nyilatkozással, hogy az elkobzandó példányok árát ezen egyesület a' közadó alapjának javára szánja. Egyuttal tapasztalván azt is az egyesület, mikép a' Mezei Naptár eddigi kiadásának legnagyobb része tehetősb földbirtokosok, gazdatisztek 's földmivelők által szerzetetvén meg, az alsóbb osztály annak aránylag igen csekély maradványában részesült, miután a' jövő évre kiadandó folyam 40ezer példányban rendeltetett kinyomatni, az iránt is meg fognak kéretni a' törvényhatóságok, hogy ezen gazdasági 's egyéb hasznos ismereteket terjesztő kalendario-mot az illető tisztviselők, földesurak és lelkészek által legyenek szivesek a' köznéppel megismertetni, 's ezt annak megszerzésében tettleg is elősegíteni. c) Miután a' Schams-alapította szőlőiskola, örök bevallás következtében az egyesület birtokába jutott, ennek szives köszönete nyilvánítottatik sz. kir. Buda városa Tanácsának azon hazafi értelmű határozataért, mely szerint az érintett szőlőiskolától, mindaddig, míg ezt az egyesület kifizűött czéljára használandja, fiscalitas-váltásúg holt kezektől koronkint követelni szokott díjfizetést ismételni soha sem leendő köteles. Köszönetet szavaza továbbá Guggenberger Leopold pesti n. kereskedő urnak hazafiúi szivessegeért, mely szerint felszólítottása következtében oda nyilatkozott, hogy a' boldogult Schams Ferencznek az érintett szőlőiskola felsegítéseül ajánlott évenkénti adományát folytatni szives leszen. d) A' többször érintett országos szőlőiskola minél czélszerűbb elrendezéseül 's miveléseül egyesületi előadó Török János ur mellé, miután dr. Öffner József ur, ki annak igazgatását, másfél év óta ideiglen 's ingyen viselé, leköszönt, intézőtársnak Légrády László ur kérétt meg, ki előadó ur segítségével a' pomologia és oenologia mezéjén hosszu évsoron át csüggedetlen buzgalommal és szilárdsággal szerzett ismereteinél 's tapasztalásinál fogva e' vállalatnak kora diszlést fog szerezhetni. Ennek folytában dr. Öffner József urnak eddigi szives közremunkáltaért köszönetét jelenté ki az egyesület; egy-szersmind megállapítottatik azon irány, melyet az igazgatóság a' szőlőiskola ezentuli intézésében, követni ajánlott, jelesen határozattá lön, miszerint a' szőlőiskolában egy czélszerű épület állíttassék fel, melyre a' boid. Schams Ferencz által megnyitott önkéntes adományi aláírások folytatásaul mindenkit hazafiúi bizodalommal szólít fel az egyesület, szives köszönetét nyilvánítván Zichy Miklós grófnak követésre méltó hazafi buzgalmaért, ki az érintett épületre szükséges anyagszerket szives volt a' gyűlés színe előtt megajánlani. e) Elismértetvén annak valósága, mikép az egyesület munkálatinak sikerére leginkább hatnának a' szakosztályok, ha t. tagjai körülményeikhez képest minél

gyakrabban üszszegyülvén tapasztalásokat kölcsönösen kicserélve, a homályban rejlő felfüzdéseket, ujdonságokat, 's hasznos ismereteket világra hozták, 's a magyar gazda közönség tudomására juttatni segítők, határozattá lön, hogy ezentul a szakosztályok minden nagy gyűlés előtt tartsanak üléseket, ezek eredményeiről a' korm. választottságot koronkint értesítendők; minthogy pedig a' szakosztályi elnök urak magány-viszonyaiknál fogva mindenkor Pesten nem lehetnek jelen, az illető jegyzők felhatalmaztattak, hogy azok távollétében a' szakosztályok tagjait magok hivatván egybe, azok egy általok választandó, helyettes elnök előlülése alatt is tanácskozhassanak. (Folytatása a' jövő számban.)

A' g a z d a s á g i T u d ó s í t á s o k és Rohonci közlemények ezidei (5-dik évi) folyamatának 16, sor szerint XIVik füzete megjelent. Tartalma köv. Gazd. Tudósít. Értekez. rész I. Tagosztály (töredék a' m. gazd. egyesület 18^{39,40} diki pályakérdésére érkezett VIII dik számú feleletből) II. A' méhtenyésztés új módja (Farkas Ferencztől) III. Czukorrépa-mivelés, különös tekintettel a' magültetés sajátlagos új módjára (Kegyes Imre) IV. A' kölestermesztésről T. V. A' szent-balázi gyümölcsfák rendszeres leírása (Skublics Károly) VI. Egy juh rendkívüli életerejére (Bujanovics Eduárd) VII. Gyümölcsfa-tenyésztés. (Török János). VIII Zöldtrágya alkalmazásáról a' szőlőmivelésnél (Stallner F.) IX. Néhány szó a' szőlőtőkék szakálgyökereinek elmeteszéséről (Ramszauer) X. Tapasztalás a' Madia termesztésben (Ploetz Adolf) XI. A' festő-csikszár (Polygonum tinctorium) XII Hazafiúi szózat az eperjfa-tenyésztés ügyében. (Székely Károly). — É r t e s í t ő 1. A' m. gazd. egyesület m. e. novemberben tartott nagygyűlésének és 2) a' f. e. januárban tartott nagygyűlésének eredményei. 3.) A' m. gazd. egyesület összes személyzete. 4.) A' magyar gazd. egyesület örökítéséről kötelezett alapítványok. 5) Jóságállapot summás kimutatása. *Rohonci közlemények.* Értekez. I. A' s zarvasmarha és lótenyésztés Vas megye, Stájerország és Ausztriával határos, járásában (Czilchert Róbert) II. Saját jószágkezelés, haszonbér és száztolai (Klauzál Imre). III Mi módon kell kívánt tulajdonságokkal ellátott merino-nyáját elért magas pontján fentartani, hogy hátratszító vagy előrevágó hibába ne essünk? (Egan Eduárd) Az egész füzet Sad rétbén összesen 208 lapra terjed 's két körajzlat van ellátva. Az illető t. cz. előfizetők tehát legyenek szivesek példányaikért minél előbb alkalmat küldeni az egyesület titoknokai hivatalába, melly f. e. Sz. György napjaig a' Zöldfa utcában 305 sz. a. azontul pedig uri utcában 454k számú Pyrker-ház 16 emeletében leszen. Ugyanott megszerezhetni már a' m. gazd. egyesület által kiadott „*Alsó gazdasági tekintetben*” című munkát, mellynek bolti ára 1 f. 30 kr' p. p. az egyesület tagjai azonban a' titoknokai hivatalban személyesen vagy sajátkezü utalványaik mellett ugyanazt 1 p. fton kapják. Jelentetik egyszersmind a' t. közönségnek, mikép a' gazd. Tudósítások ezidei 2ik füzete szinte sajtó alatt van 's a' legközelebb pesti vásárig mulhatlanul megjelenendő. Pesten tavaszhoz fejen 1841. Kacsokovics Lajos m. k. titoknok. —

Ugocea megyei közgyűlés. Tavaszhoz 15dik 'stb. napjain tarták Ugocea KK. és RRei évnegyedes közgyűléseket. Szőnyegre került a' vegyes házasság 's több megye e' tárgybani levele fölolvastatván élénk vitára nyújtott alkalmat. A' következett véghatározás, ebben központosul: „Meghagyott járásbeli sz. bírónak járasszerte a' népnek fölvilágosítást adni, miszerint a' házasság áldás nélkül is érvényes 's a' belőle származandó magzatok törvényesek; ha pedig találkozunk lelkész, ki a' püspöki parancsnak hódolva szükségképen az által a' polgári törvénynek ellenszegülve 's áldást adni a' házassalándókra nem akarna, az ilyen annak idejében a' megyének jelentessék föl, 's a' megye aztán illy esetben fog tudni rendelkezni azon módokról, mellyek hatósága alá a' törvény értelmében tartoznak. Továbbá a' felséghez felírás küldetni határozatokat.

Komáromban a' koldus-gyámolítási tánczvizalomra szánandó ékműveket t. Závody Ferencz ur bizonyos körülmények és akadályok miatt el nem fogadhatván, azok beküldése t. Müller György ur, vagy alulirothoz kéretik intéztetni; valamint sors-és belépti jegyek is ugyanazoknál leszenek ezentul kaphatók. Beöthy Zsigmond s. k.

Szathmárból márt. 24kén azt írják, hogy ott napfény és zápor mohón olvasztván föl a' tömördek havat, a' Tisza, Szamos, Kraszna, Túr, szóval minden folyam kiöntött, 's régen nem volt Szathmár vidékén olly nagy árvíz, mint az idén. Szathmár-Németibe egy egész hétig egy oldalról sem lehetett menni csak ladikon. Szathmár városnak egy része uszott, a' nagy hidutzában egész a' Reich házaig lehetett csolnakászni 's egész a' püspöki palotájig terjedt a' víz. Több házat összeomlasztott vagy rongált az árvíz nemcsak Szathmáron hanem a' Szamos 's egyéb folyam-menti helységeken, sok lakót meg elsodrott az ározón. —

(Mátyás Kir. emlékszozára 1841ki márt. 24ig beírtett ajánlatok): Földváry Mihály tb. 292 f. 44 k. Girk György kal. kanonok 72 f. Pest megye 50 f. Fehérvári Miklós tb. 65 f. 20 k. Több ifju Fáy András tb. által 18 f. Brünnek József tb. 46 f. Jozics Mátyás Zombor sz. v. főbíró 57 f. 20 k. Szepesházy Gáspár Bártfa sz. v. főbíró 40 f. Benyovszky Zsigmond gróf 36 f. Özv. Szentkirályi, szül. Semberi Julia 12 f. Andrassy György gróf 30 f. Simoncsics János Pest m. m. alispán 2 ar. 's 110 f. Eötvös Dénes báró 7 f. Fabriczy Sámuel 5 ar. 26 f. Prokopovszky Dániel pesti nev. pap 8 f. Dessewffy József gróf 25 f. Sáhgy Mihály püspök és váci n. prép. 50 f. Kis László tb. 45 f. 50 k. Nagyvárad 29 f. 54 k. Szerényi Ferencz Krassó-megyei főjegy. 143 f. Fazekas András Jász kun. ker. alk. 262 f. Grabovszky család 10 f. Kruplanics Simon tb. 30 f. Tata tó-városi Casinó 26 f. Magda Pál prof. 55 f. Zsoldos Ignác veszprém-megyei fj. 40 f. Vecsey Károly lelkész 48 f. 20 k. Prónay János táblabíró 113 f. Márjássy Béla 36 f. Várady István táblai ügyvéd 5 f. Ghyecy Kálmán Kom. megyei fj. 40 f. Borbély Sámuel Heves megy. főszbíró 256 f. 5 k. Dercsényi János báró 40 f. Kappel Fridrik n. kereskedő 25 f. Gál József tb. Temes megyéből 121 f. Tornallyay Antal Gömör-megyéből 83 f. Rákóczy János pest. m. aljegyző 257 f. Csernovich János tb. 110 f. Peley István alkaptány 3 ar. 59 f. 40 k. Vodianer Sámuel n. ker. 14 f. Kovács Pál orvostanár 64 f. Gosz-

tonyi Miklós es. k. tanácsos 20 f. Szemere György tb. Zemplényből 63 f. Bazin város tanácsa 10 f. Sennyey báró szül. Orosz Amália 51 f. Reviczky Imréné sz. Orosz Lóra 122 f. Luczenbacher testvérek 10 f. Faller Miklós tb. 's ügyvéd 9 f. Eszterházy Pál herceg 200 f. Toldalagy Ferencz gróf 59 f. Majer Ist. esztergomi káplán 9 f. 4 kr. Vásárhelyi János csanádi első alisp. 11 f. Kaszap Mihály Csongrád-megyei fj. 17 f. Dobosy Lajos Csongrád megyei főpénztárn. 80 f. 48 k. Vallas Antal prof. 47 f. Laskay Lajos közép szolnoki alispán 45 f. Asboth Móríc Krassó-megyei főszbíró 28 f. 20 k. Olgyay Gáspár tb. Pozsonybul 27 f. Bernáth András tb. Hevesből 57 f. Mukics Simon polg. mest. Szabadkán 33 f. Nagy Gedeon főszbíró Borsodbul 244 f. Kubinyi Ferencz tb. 80 f. Jeszenák János báró 22 f. Török Pál pesti ref. lelkész 34 f. Székács József pesti evang. lelkész 60 f. Sütő József győri örkanonok 38 f. 's 30 k. Konkoli Thege László tb. 52 f. Bolyai Farkas prof. 28 f. Márjássy Zsigmondné 31 f. 30 k. Jakab Mihály tb. 5 f. 20 kr. Brassai Sámuel Erdélyből 100 f. Külkey Henrik tb. 's ügyvéd 7 ar. 25 f. 20 f. Szerdahelyi Ferencz tb. 86 f. 30 k. Péterfy Antal Erdélyből 71 f. 30 k. Fábian Gábor tb. Aradból 35 f. 40 k. Ürményi Ferencz belső tit. tanácsos 40 f. Markos Pál tb. Bácsból 43 f. Gál József fehérvári kanonok 16 f. Szücs Jozéfa özvegy Lászlóné 16 f. Dömötör Gábor n. körösi főbíró 19 f. Kis László tb. másod izben 14 f. 10 k. Girk György kalocsai kanonok szinte 10 f. Nagy Ist. Pest m. főjegyző és nője 2 ar. 15 f. Vecsey Pál báró 35 f. Halász Kálmán tb. 61 f. Olgyay Gáspár többektől 46 f. Fülöp József tb. 178 f. Szekrényesy Endre pestvárosi tanácsos 3 ar. Bérczay Dániel tb. 10f. Gyárfás Pál k. k. halasi ref. lelkész 2 f. Greguska István nyitrai kanonok 15 f. Tarnóczy Kázmér tb. Barsból 12 f. Ördög József Jász-kun. ker. főjegyző 6 f. Patay József tb. 61 f. 20 k. Huszár Ferencz Komárom-megyei főszbíró 24 f. Bártfay László ügyvéd 20 f. Patay Pál tb. Nagy-Körösről 30 f. Soltész Nagy Ján. Miskolcz vár. főbíró 16 f. 49 k. Bárány Ágoston tb. Torontából 387 f. Báró Gollner gyalog ezred hadfogadó korm. 10 f. 46 k. Elek Mihály tb. Szabolcsból 125 f. 54 k. Markovich József Krassó megyei első alispán 15 f. 10 k. Szerényi Ferencz második küldeménye 2f. Rimaszombat város tan. 150f. 52 k. Majláth György baranyai másod alisp. 100 f. Gencsy Farkas Kraszna megy. főjegy. 30 f. Csathó Dániel szoboszlai rom. kath. llkész 18 f. 20 k. Szaploneczay Sándor tb. 12 f. Szaploneczay Zsigmond tb. 41 f. Gróf Ráday született Teleki Borbála grófnő 220 f. Kovács Pál második küldeménye 1f. Tolcsvai Nagy Gedeon más. küldem. 21 f. Szombathelyi Antal tb. Békésből 63 f. 20 k. Péczely Józ. tb. 's prof. Debreczenben 129 f. 30 k. Nyáry Antal báró 23 f. Stettner György, Pápáról 55 f. 20 k. Mátray Gábor ügyvéd 's hírlap-szerkesztő 21 f. Eördő Alajosgh tb. Szabolcsból 107 f. 30 k. Bodó László tb. Biharból 12 f. Kisfaludy Sándor tb. Zalából 79 f. 30 k. Majthényi-Beniczy Mária 84 f. 20 k. Inczedy György tb. 25f. Heufel János 25 fr. Báró Vay, szül. Gaymüller Katalin bárónő 40 f. Péchy Emmánuel gróf 5 f. Oláh Mihály Hajdú-kerület fő kap. 31 f. 32 k. Machik József zágrábi magy. nyelv. prof. 23 f. Mikusay János prof. 19 f. Ágoston József tb. 33 f. Szemere Bertalan tb. 40 f. Slachta Etelka k. a. 28 f. 20 k. Bitnicz Lajos 1 ar. 3 f. Bethlen Gábor gróf 140 f. Teleki Domokos gróf 50 f. Patay Sámuel tb. 18 f. 20 k. Jónás József pécsi prodirector 3 ar. 116 f. 2 k. Kemény Dénes báró 85 f. Sztrokay szül. Keller Katalin 73 f. Pécsy Benjamin Sáros-megyei alispán 61 f. Hajnik Pál tb. 's ügyvéd 58 f. Fodróczy György Körös megyei főszbíró 23 f. 44 k. Buday István Bereg megyei főpénztárnok 54 f. Simoncsics szül. Palaczky Anna 2ar. Bartakovich Auguszt tb. 35 f. Kovács Ágoston Arad megyei első alispán 80 f. Magyarai Kossa Sámuel 11 f. 44 k. Somssich Pál tb. Somogyból 1 ar. 404 f. 30 k. Kövér János tb. Temesből 107 f. Torma József tb. Erdélyből 5 f. Sztankovánszky Imre tb. Tolnából 4 f. Sopronyi tanuló Sztrokayné által 5 f. 3 k. Fejes János ügyvéd 4 f. Somossy János prof. Sáros-Patakról 13 f. 40 k. Lipovniczky Vilmos Bars megy. alisp. 28 f. Bathányi Fülöp herceg 200 f. Illéy János Nagy Kun ker. kapitány 151 f. 37 k. Hoblik Márton főügyvéd Verőczéből 37 f. Ladányi Sándor Kecskemétről 's Dugár Péter Kecskemétről 130 f. 4 k. Szondy László komáromi ref. lelkész 14 f. 40 k. Bécsben dolgozó négy magyar szabólegény 2 f. 28 k. Munkácsy János tb. és ó-budai praef. 32 f. Gegő Elek szerzetes 65 f. 24 k. Bittner Imre Arad-megyei főorvos 70 f. Nyéky Antal Csanád-megyei főjegyző 36 f. Lovassy Ferencz tb. 11 f. Sándor Ferencz tb. Gömörből 37 f. Szmrecsányi János tb. 25 f. 30 k. Zilahi Kis Károly tb. 28f. Huszár József Esztergom-megyei első alisp. 36 f. László született Szücs Jozéfa 32 f. Simoncsics János Pest megyei második alispán 15 f. Gróf Bethlen Leopoldné 35 f. Illéy József Komárom-megyei második alispán 43 f. Szepes-megye Rendei 100 f. Sauska Keresztély Baranya-megyei első alispán 7 f. 30 k. Palásthy Gécy Karolina 44 f. Borsiczky István tb. Trenesényből 136 f. 50 k. Tatay János lövői rom. kath. lelkész 43 f. Kramerics János tiszaszalóki lelk. 2 f. Kralovánszky András nyiregyházi bíró 42 f. Kis Iván 43 f. Majthényi szül. Bartakovich Marianna 20 f. 20 k. Gozsdó Emmánuel ügyvéd 27 f. Savoyen drago nyos ezred tiszti kara 50 f. Pálóczi Horváth Simon kir. tan. 36 f. Karika János prof. tanítványival 3 f. 3k. Fáy András tb. 25f. Bethlen Ferencz tb. 100 f. Szabó Pál Pohorelláról 24 f. 32 k. Bittnicz Lajos Szombathelyről 4 f. Gorove-Rác Mária 21 f. 30 k. Turóczy Bálint tb. Nyitrából 7 f. Fadgyas Pál tb. Csongrádból 46 f. Zsviora György tb. és ügyvéd 34 f. Nyáry Pál Pest megyei főjegyző 22 f. Darvay Pál tb. 3 f. Öszszesen 29 ar. 10561 f. 9 kr.

Azon nemes ajánlat, mellyet gróf Kemény József és Sámuel urak, mint minapi számunkban írók, a' Kolozsvárott állítandó nemzeti muzeum alapjául tettek, hasonlóra buzdítá Gyulai Lajos gr. urat, ki névsorba foglalt, jól elrendezett, 1890 darabból álló ásványgyűjteményét, több általa gyűjtöttel e' czélra ajándékozta. Tán e' szép példák többeket is vonandának magok után! azonban egyeseknek bármí bőkezű ajándékaik sem leszenek képesek ez intézetet megalapítani, hanem szükséges, hogy Erdélyben is, mint a' szomszéd magyar hazában, az ország adjon rá segédelmet, mit egy illy közhasznú cél teljes mértékben igényelhet is. — Kolozsvárott a' választott eskütt közönség és tanács abban munkásak, hogy a' lőrincznapi nagy lóvásár tétessék át jul. 18kára, 's ezt megelőzőleg 14 napig tartassék barom-, gyapju- és termékvásár. Lépések vannak tve, hogy ez még a' folyó évben létesüljön. E' vásárbán főczikk a' gyapju lenne ugyan; de azon te-

lül házi és igen nagy m 18ka azért v ütközik öszs ra is el leh erdélyi ipar több cikké áruikat nem lozsvári g az ökörnek p lom napja ben önként jai vagyoni tűz által ká rugó kárt sz

(Az Al Török-sz. Mi forrású és ha sültekre, de történt ez Tő hó 9dik napj dásukban vije által, a' 1840ki 2dik rosunk bíráj ben, jótéte és tek. Almá másy Emmá ban, katonai nai szolgálai népességére lom pénztár 's magát at mellyiknek adatni, vag danélküli a buyárkodjul temes seged több mint 2 ellátatását szas várakó summás pé ség 's méltá dányi, és tő följobb mé legbuzgóbb ez uttal rés senek, jöte örökre. Tö

© I mája e' tél multságok forgaszoba lődő beteg a' megyei gedé. De n hogy a' sz Feltűnő vo szerint mu a' tánczviz része a' m sovargó ré diságát ne ben csalat lombul, k tánczvizal első tá kettőtü lammak gy lomban a' 's innen sz telése. Mi gyeink sok a' polgárc ártanak. C a' második lönség né szivesen v belépti jeg levő kamr től, többn pezsgős p hevití. A' öszszesere szerepet ö zajos ki az órasze togatá elk jai forró jó czélt p utolsó mi ról. De v gyenek ü

lül házi és vadállatbőr, hamuszir, méz, viasz, szarv, repeze, selyem, toll 's a't. igen nagy mértékben kelne el az eddigi tapasztalás 's tett intézkedések szerint. Jul. 18ka azért van választva, mert egy magyarországi nagyobb gyapjuvásárral sem ütközik össze, 's innen még a Debreczenben aug. 10kén tartatni szokott vásárra is el lehetne jutni. Ha ezen vásár, mint remélhető, folyamatba indulhat, az erdélyi ipar sokat nyer; pénz, mely eddig csak kifolyt Erdélyből mint vizei, több czikkért szivárogná be, de legtöbbit nyernének a gyapjutermezők, mert árúikat nem kellene költségesen Debreczenbe vagy Pestre szállítaniok. — A kolozsvári gergelynap vásárkor a barom jól és jó áron kelt, u. m. a' ló 250—300, az ökörnek párja 260—300, a' tehén d. 60—100 váltó forint körül, de a' sokadalm napja az utak rosszassága miatt nagyon gyenge volt. — Nemes Marosszékből önkéntes vállalkozókból egy tüzkármentő társaság egyesült, mellynek tagjai vagyoniok arányához képest kötelesek felségíteni a' társaságból szerencsétlen tűz által kárt vallottat. Közlebről Makfalván egy gazda 171 fr. 54 pengő krra rugó kárt szenvedvén, azt az egyesület pontosan megtéríté. V. U. —

(Az Almásy nemzetség példás tette 's több rendű jótéérti nyilvános hálája Török-sz. Miklósnak.) A' jótétemény, legyen az bár csekély, annál inkább ha bő forrású és ha többekre terjed, nagy hatással bír, nemcsak egyedül az abban részesültekre, de a' részt nem vevőkre is, 's igy mind a' kettőt hálaemelésre szólítja. Igy történt ez Török-sz. Miklós mváros lakosaival is, kiket a' földes uri kegyelem folyó hó 9dik napján, a' katoná-ujoncok állíthatása ügyében sok felé ágazott gondolkodásukban vigasztalólag meglepett. Ugyanis, a' mondott napon az uradalom ügyvédje által, a' közönség házához begyűjtött 's többnyire olly lakosoknak, kiket az 1840ki 2dik törvény közlebről érdekel, jelenlétében, egy bepecsételt oklevél, városunk bírójához szóló adatott kézhez, egyik jegyzőnk által felolvastatandó: mellyben, jótéteményt gyakorló kegy. földesurunk, zsadányi és török-sz. miklósi, mélt. és tek. Almásy nemzetség, ezen török sz. miklósi közös uradalm kormányzója Almásy Emmánuel ő nagys. aláírása alatt, minden egyednek, ki a' jelen katonáállításban, katonai szolgálatra Török sz. Miklósért besoroztatik, a' törvényes tíz évi katonai szolgálat után leendő visszatértevel 80 pengő forintot, következő városunk népességére jutott 31. ujoncznak 2480. pengő forintot a' török sz. miklósi uradalom pénztárából kifizetendőt biztosítani, az oklevelet a' város levéltárába tétetni, 's magát atyailag lekötelezni kegyeskedett, 's úgy, hogy ha azon idő alatt, valamelyiknek halála történne, annak díja a' katonaságban magát kitüntetőbbnek adani, vagy illyennek nem létében, a' többiek között felosztatni fog. Ezen példánélküli ajándék, ha a' régiebb irományokban foglalt számtalan jótéteményt nem buvárkodjuk, 's napfényre nem hozzuk is, ha az 1831dik évi epimírigykori tetemes segedelmekre nem tekintünk, ha az 1836dik évi nagy szükség miatt elalélt, több mint 200. egyednek naponként folyvást kenyérral 's főtt étellel négy hónapig ellátatását, ugy gabnatárának, részint új fejében részint jutányos árért hozszas várakozás mellett kiürittetését elhallgatjuk is, 's ha, a' többször elégedett summás pénzbeli tartozást nem emlíjük is, valóban meg nem hálálható kegyesség 's méltán bünhödhetnénk, ha tetézt kegyelmű földesuraink, mélt. és tek. zsadányi, és török sz. miklósi Almásy nemzetség, 's ezen török sz. miklósi uradalom, följből mélyen tisztelt kormányzója iránt örömkönnyek közt hála-köszönetünket legbuzgóbb szívevel ki nem öntenők a' Haza előtt, ohajtván: hogy, a' miben mi ez uttal részesek lettünk, más jobbágy közönség is jövendőben részesülhesenek, jóltevő kegy. földesurainkra pedig az egek bő áldása 's jutalma áradjon örökre. Török-Szent-Miklós közönsége. Mart. 27kén 1844.

⊙ Besztercebányai nyilvános társas életünk kised panorámája e' télen köv. volt. F. évi télutó 3án 10én és 17én a' megyeházban táncmulatságok adatának a' kórház-fölseggelésre. Midőn az ügyefogyottak sorsa forgaszóban, t. Zólyom megye eddigelé buzzó részvétét nyilvánította a' sanylódó betegek ápolása előmozdíthatása iránt; minek jelét adá mostan is, midőn a' megyei terem a' kórház javára szánt vigalmak színhelyévé változtatni engedé. De nem tudjuk egyszersmind R-y. A-l. ur érdemeit eléggé méltányolni, hogy a' szent célra adott táncvigalmat ufolag magára vállalni sziveskedett. Feltűnő volt a' terem költséges földiszéítése csak azért is, mivel tudomás szerint mult évekből a' terem egyszerű és kisebb költségű ékesítése mellett, a' táncvigalmakból a' kórházra igen kevés haszon háramlott. A' közönség egy része a' meglepő felékesítést kecségető módnak vélte, melly a' közönség fénysovárgó részét e' mulatságba édesgetendi 's egyuttal az önzők és zártkörűek, kandságát nevelve, a' sz. célú adakozásra serkentendi; de fájdalom! véleményében csalatkozott, mert ezeken kívül még ollyanok is elmaradtak a' táncvigalmoból, kiket erősen hittünk tisztelhetni; amazok közül pedig sok az első táncvigalommal megelégtülve, az utóbbi kettőből sajnunkra ki is maradt. Az első táncvigalmi elkülönödés sokat elidegenített ugyan az utolsó kettőtől; holott az illy szent cél előmozdíthatása iránti hajlamnak győzni kellene, minden elkülönödés felett! Mind a' három táncvigalmoban a' nőnemű rang-és öltözet egymástól idegenkedést 's feszít szüle, 's innen származott a' terem négy szögleteinek különvált nécsoportokkal megtelése. Milly jó volna e' szögleteket gömbölyíteni! Nagyobb tekintetű hölgyeink sokféle fitymálgatásaikkal csakugyan felhagyhatnának, mert azok által a' polgárcsaládokat illy táncvigalmaktól elidegenítvén, csupán a' sz. célúknak ártanak. Örömmel közöljük azonban, hogy az első táncvigalmi elkülönzés a' második mulatságon viszhangzó harmoniává olvadt minden rang-és válláskülönbség nélkül; valamint a' férjfiaknak magyar nyelvi társalgásaikat is. Nem szivesen vennők tehát, ha e' táncvigalmakról német hirdetévények 's német belépti jegyek után, nem magyarodás átka kürtöltetnék felőlünk. Még az itten levő kamrai tiszték is, kik városunkban leginkább idegenek a' magyar nyelvtől, többnyire magyarul szóltak, ez okért éljen-kialtozások közt üritgették a' pezsgős poharakat olly kamrai polgártársinkért, kiknek ajkaikat magyar nyelv hevitte. A' 3dik táncmulatság az elsőnek képét viselő; 's most az ujonczokkal összesereglett alsójárási tisztviselők V — s urodalom néhányval elkülönzési szerepet öltvén magokra alsójárást ö s z s z e g y ü l e k e z é s r e serkentő sokszori zajos kialtozásaikkal untatták füleinket; szünóra alatt pedig az óraszegetlet közönségesen elfoglaló 's másoktól idegenkedő nécsoport változatá elkülönzésével az alsójárást. Azonban fogadják el a' megye két alispánjai forró buzgalmokért, mellyel ez évben is a' szegénység iránt viseltettek, a' jó célú pártoló keblük szives köszönetét R — y. A — l. urral együtt 's ez utolsó mint rendező legyen meggyőződve érdemeit hálásan becsülő méltasunkról. De végre azok is, kik a' szegénységet ez úton is segíteni sziveskedtek, legyenek üdvözölve 's polgártársaiktól ne idegenitse őket el rangkórság vagy

irigykedés, olvadjanak össze az emberiség 's emberség egyenlítő 's kellemeztető körvonalán, hogy annál sikeresebben gyümölcsözhesen iparkodásuk a' szent célok előmozdíthatásában. D. K. S.

Komáromban martz. 29kén évnegyedi közgyűlés tartott, mellyre a' m. főispán ur elnökle alatt szokatlan számú nemesség jelenvén meg, felszült várakozással lesték Pest, de különösen Zalamegyének a' vegyes házasságok dolgában hozzánk irt körleveleit, 's az általános hangulatból észre lehet venni, mikép Esztergami ellenkező szellem 's nézetűleg szerkesztett levele pártoltatást bizonynyal nem nyerend. A' karzatot már korán hölgyek lépék el, kiknek szemekben, úgy látszik, szinte a' zalai felírás kívánata ült, 's lelkes részvétel, ha gúnyoltatott is egy részről, én annak tiszta szivemből örvendheték, csak hiúság leple ne rejtse a' szépen tanúsított közügyszerelmet. B. Rudnyánszky Sámuel ur, esztergami kanonok kezdé meg a' szónoklatok sorát, 's mérsékletével méltányos tiszteletet nyert; utána a' helybeli lelkész (plebanus) elég hosszan 's még egypár az egyház részéről, kiket azután az ellenzéki párt lelkes szónokai, kitünőleg B. I. és P. D. urak, követének. A' zalai felírás egész szellemében 's minden pontjaiban elfogadtatott a' Fels. felírás is rendelkezett, valamint az 1647: 14. t. czikk értelmében a' vegyes tagú törvényesék másnap meg is választatott. E' határozat az egyházi fő megyével is közöltetni, továbbá a' többi megyei levelek folytában, Zalamegyének azon levelére, mellyben két főpapi beneficiumnak egy általi bírása tárgyalatik, felírás rendelkezett; valamint a' 10 évre állított katonaságnak minélelőbbi haza bocsátatása is — sürgettetni határozatott. Megyénket illető többi tanácskozásink még ma, april 3án is folytattnak. — y. —

(Némely mult télszaki adatok korunk jelleme ismertetésére Zólyom és Hontból.) Télutó elején jöttem-meg olly útról, mellynél rosszabbon eddigelé nem jártam még 's kevésben mult hogy nyakamat nem szegtem. Zólyom vgye fővárosának tája volt azon szerencsétlen hely. Az öreg ur tanácslá, hogy távolba legbátorságosabb indulni kocsin; de bezzeg én tanácsa szerint megjártam ám kocsimmal a' selmeczi hegyek közt Zólyomig olly nagy volt a' hó, hogy alig vergődhetünk át. Végre Zólyom közelében voltam, keresem az országutról letérő ösvényt, 's arra nem akadhatván tudakozodom az után, 's értesemre adatik, hogy bizony a' helységből már két hét óta csak néha néha láthatni egy gyalogot. Mi vala egyéb teendő, mint a' kocsit fogadóban hagyni, 's este meggyűjtött lámpásoknál ballagtam az iszonyú hóban, mi valóban regényes vala, mert tudni kell, hogy itt kétnemű a' világítás, egyik szobában gyertya helyett apró, száraz, és igen világosan égő forgácsokkal, másik az ut világítására vékonyra hasított hosszú szárazfával. Zólyomban valék háromhétig, de még vadásznom sem lehetett, mert a' hegyekben olly nagy volt a' hó, hogy midőn 42 emberrel gyalog ösvényt próbáltam készíteni, az utolsó alatt olly mélyre soppadt a' hó, hogy benne a' legnagyobb embert sem lehetett látni. E' vidék nemessége szegény, és indulatos, mi legkivált a' vegyes házassági ügy tárgyalásában szembetűnő volt. A' kath. papság itten is — főkép a' már megjutalmazottak — hanyagul viselték magukat, mit főleg annak tulajdoníthatni, mert sem a' nemzeti nyelvbe, sem a' hazai törvényekbe nem egészen avatottak. A' nép igen nagy ragaszkodással van itt papjaihoz, itt az egyházi rend csuda-gyorsan korszerűleg képezhetné a' népet, ha őt az apostolok valódi lelke serkentené. — Zay grófnak hazafüségét 's honi nyelvünk iránti részvétét lehellő levele sok evangélikustól itt igen roszszul fogadtatott, 's fenyegetőznek, hogy őt a' kormánytul elmozdítták (?) mert erősen hiszik, hogy az evangélikusok meg fognak szünni, ha isten igéjét tót nyelven tanítani 's hallani nem fogják! — Utamban furcsa 's irtóztató mondára bukkantam: Selmecztől első állomási hely Kozelnik, feltűnő volt benne az egy emeletű fogadónak, különösen felső részének csinos szerkezete, kérdezem: vajjon eredetileg fogadónak volt e' ház építve, 's a' csaplóros egész komolysággal értesítte, hogy ez valami gróf Kozel nyári mulatóhelye volt, hol a' vadászat kedvéért örömmel tartózkodott, és szenvedélyes vadászlétére aszszonyokat szerzett, kiket itt letelepítvén, kötelességökké tevő vadászebei szoptatását, miglen ez embertelen bánásmódja feladatván, büntetés érte, 's jószága a' kamráról elfogaltatott 's ezen aszszonyoktul venné a' kozelniki lakosság eredetét (?) A' valósi türelem ismertetésül még egy történetet utamból. Hont vgyében vagyunk két Almás nevű falu tőszomszédságban egymással, egyiket katolikusok, másikat evangélikusok lakják. Mind a' két Almásnak nagyon malma, 's történetből a' katolikus helység malmában volt evangélikus, amazában pedig kath. molnár. Nem rég az evang. hitszónok templomban szól híveihez, 's tudtukol adja, hogy aklában egy rühös juh találkozik, a' tiszta pedig farkasok közt lakik, 's felszólítja: vetnék ki ezt körükből, 's hoznák be amazt; minek az lett foganatja, hogy a' molnárt kivetették, 's a' katolikus Almásét elcsabították, ámbár egyiknek sem telt ki vala szerződés ideje 's tb. Ezek szolgáljanak korunk jellemének ismertetésére, ezek is elhitetni segítik azon igazságot: hogy sokan 's majd mindenben hátra vagyunk! — y. — r.

(Gamauf írói érdemei) Kis János kir. tan. és superintendens 's a' t. urtól köv. levelet vettünk az írói munkásság 's érdem kellő kitüntetésére: T. szerkesztőség! Olly meggyőződésem mellett, hogy még a' középszerű tudóság is, kik a' tudományos miveltés terjedését valamely részben elősegítették, érdemesnek a' maradék emlékeztetése, mint némely nagy emberek, kik az emberi nemzetnek csak kárt tettek, illőnek tartom köv. jelentésemet közzé tenni. Néhai nt. tud. Gamauf Theophil sopronyi ev. predikátor és Soprony vgyei felső kerületbeli senior ur, ki mult. febr. 14kén 70 eszt. korában kimult, nemcsak mint ember közszeretetre nemcsak mint egyházi szónok és felügyelő nagy figyelemre, nemcsak mint barát szives hajlandóságra érdemes volt 's mindenektől, kik ismerték, méltónak is tartatott, hanem tudományos tekintetben is a' haza és maradék előtt köv. czimű munkái által dicséretes említést érdemel: 1) Erin-nerungen aus Lichtenbergs Vorlesungen über Erzleibens Anfangsgründe der Naturlehre. Wien und Triest 1808 — 1812. Svo drei Bändchen. 2) Erin-

nerungen aus Lichtenbergs Vorlesungen über Astronomie. Wien und Triest 1814. in Svo. 3) Erinnerungen über physikalische Geographie. Wien und Triest 1818. in Svo. 4) Többféle értekezés a Hesperus című időszakos lapokban 1816-tól fogva. 5) Predigt auf den Tod Kaiser Franz des Ersten. Oedenburg 1835. in 4to. 6) Trauerrede für Herrn Michael von Szontagh. Oedenburg 1836. in 4to. 7) Kurzer Unterricht in der Erdbeschreibung für Kinder. Presburg 1840. 8) Ueber den ungarischen Superintendenten Stephan Beythe, Staudlin és Tschirner archivjának 4dik kötetében. 9) Könyvbírálatok az Österreichischen Annalen der Literatur und Kunst című időszakos munkának 1814dik's 1812dik évi folyamataiban. 10) Számos cikk Ersch és Gruber nagy encyclopaediai szótárában. 11) Több iskolai könyvecskét is megjobbitva adott ki az alsóbb német iskolák számára. Kéziratban pedig mint nagy történetírási buvár két nevezetes gyűjteményt hagyott maga után köv. címek alatt: a) Oedenburgs Kirchengeschichte von Jahr 1565—1840. vier Foliobände. b) Chronik Oedenburgs vom Jahr 800—1606. ein Band in Folio. Ezen jelentésemet azzal fejezem be, hogy a' megboldogulttal 33 évig kívánt egységben 's kipótolhatatlan barátságban éltem. Ki illendő tisztelettel vagyok a' tekintetes Szerkesztőségnek Soprony mart. 26kán 1841. Alázatos szolgálója Kis János s. k. sup.

Öszinte kérdés Kalocsa városa nemes Tanácsához.) „Hat hangú Ének” című könyv előbeszédének Xldik lapján (nyomatott) Budán a' magyar királyi egyetem betüivel 1796) köv. sorok olvashatók: „----- sőt még Kalocsán ellene szegénynek (a' magyar nyelvnek) ezt az ítéletet hozták: hogy ha valaki máu tul, vagy kontraktus-írásokban, vagy kezeslevelekben, vagy akárminemű fenmaradó rajzolatokban, ezen scythiai magyar nyelvnek betüivel, mint a' pogányság meg-meg annyi szembetűnő jeleivel élne, annak az embernek, ha nemesi rendből találna lenni, 12 forintokat kellene fizetni, ha paraszti sorból való volna, 12 pálczát büntetésül kellene szenvedni.” Ezek következtiben az érintett ns Tanácshoz köv. kérdést vagyok bátor a' haza színe előtt föltenni: *találtatik-e e' nemes város jegyzőkönyveiben diák, német, tót, vagy isten tudja miféle nyelven írott illyen értelmű oró rendelet? 's ha csakugyan találtatik, mintan az 18¹²as országgyűlés edes magyar nyelvünket honunkban diplomatikai fokra emelje: tételt-e a' nemes tanács által az idézett orás ellen törvényszerű ellenorás?* Perbetén Tétlő 15kén 1841. Bátky Endre s. k.

Amerika.

(Az új elnök Washingtonba érkezte. Tagjai az új ministerségnek.) Harrison tábornok, az egyesült státusok újdan-választott elnöke február 8kán érkezett Washingtonba. A' sűrű havazás daczára is a' tenger nép a' város határán közlekedésük jeleivel fogadta 's hurrah-kiáltások közt kísérete őt egészen a' cityhallig. Azon utcákon, hol az új elnök végig haladt, valamennyi ház nemzeti lobogókkal vala díszesítve, az ablakokat pompás-öltözötű hölgyek foglalák-el, kik zsebkendőiket lebegteték 's szerencse-kívánatokat az alatt hullámzó nagy tömegével egyesíték. Az új elnök igen kedveltnek látszik. Van Burennek, a' lelépő elnöknek, e' napon, mely kétségkívül önszeretetét nem kissé sérthet, viselete igen vigyázatos és józan volt. A' helyett hogy da ezoljon v. komorkedvűleg elrejtezzék, szerencsésb versenytársának ő maga tevő az első látogatást White-houseban 's vele huzamosb ideig értekeztek. Harrison néhány napi mulatás után Washingtonban 4dik hónapá Virginiába vonulandott vissza, csöndesen bevárando mártius 4dikét, mint ünnepélyes székfoglalása napját. — Másnapra Washingtonba-érkezte után Harrison elnökké neveztetése mindkét kamarában hivatalosan kihirdetették. — Az új ministerség, mondják, köv. tagokból alakult: statustitoknok: Webster Dániel; Massachusettsből; kincstártitoknok: Ewing Tamás Ohióból; hadi titoknok: Bell János Tennesseeből; tengerészeti: Badger György Éjszak Carolinából, főpostaigazgató: Granger Ferencz New-Yorkból; Attorney general: Crittenden II. Kentuckyból.

Spanyolország.

(Madridban még több katonaságot összpontosítanak.) Madrid, mártz. 13kán. „A' követek naponkint érkeznek a' fővárosba, 's most már oda látszik nyilatkozni a' közvélemény többsége, hogy a' kormányzáság három egyedre bizassék. Az iránt még nem egyezett meg a' kormány, hogy vajjon a' királyné nyissa-e meg teljes ünnepéllyel a' cortest, vagy pedig csupán kir. biztosra bizza ez ügyet, ki ez utóbbi esetben Gomez Becerra fogna lenni, 's nem Espartero, mikép azt eddig hirdették. Tegnapelőtt némi kedvező pénzajánlatokat tettek a' ministerségnek, 's a' bank is megígérte, hogy néhány millióval örmest segitend a' legnagyobb szükségén. Cortesnyitáskor a' katonaságot Madridban 's környékén 60ezer gyalogra, 6ezer lovasra 's, és álgysura szándékozik szaporítani a' kormány, mely rendszabály nagy elügülettenséget szült, 's különböző kellemetlen magyarázatokra szolgált alkalmul.

Anglia.

(Az amerikai ügy fontossága. Elegy.) London, mártz. 23kán: „Mintán a' keleti ügy már tökéletes elintéztetéshez közelit, mennyire azt t. i. diplomatikai jegyzőkönyvek 's tanácskozások eszközölhetik, igen szükséges, hogy a' kormány komoly figyelemre méltassa az amerikai villongást. A' Times nem igen hajló hitelt adni Harrison békenyilatkozatának, mert habár M'Leod ügye békésen döntetnék is el, megmarad még az annyira fontos határkérdés, melynek harc nélkül megoldatása nem igen fog véghez mehetni, t. i. ha az amerikai kormány makacsul ragaszkodik követeléseéhez, mikhez Anglia soha nem adhatja megegyezését. A' Times zárszavai ezek: „Mylord Palmerston, pillanatot se veszítsen Ön.” — A' Standard szerint nem Parker Adám ellenhajóvezér követendi Elliot lordot a' khinai hadszállítvány vezérletében. — A' keletindiai társaság Seaton lordot indiai főkormányzóvá nevező ki; a' Globe azonban valótlannak mondja e' hírt, mivel Auckland I. e' hivataláról éppen nem szándékozik lemondani. — Tengerészeti parancs következtiben 16 hadigőzöst építenek a' kormány hajógyáiraiban, még pedig lehető legnagyobb gyorsasággal. — Wellington hg lovagszobrán szorgalmasan dolgoznak. Az egész szobor mint-

egy 500 mázsát nyomand, 's a' hg által elfoglalt álgyküből készülend. A' szobor legnagyobb meglepetésig hasonlít a' hgehez. A' vállalkozó két év alatt tartozik a' szobrot elkészíteni. — A' kőművespróbu most is korábbi vallomását ismétli, hogy t. i. a' királynét közelről akarta látni, mivel életmódjáról könyvet szándékozik írni. Ez újabb merény következtiben 3 új örömlőmást rendelt a' kormány a' kir. palotába. —

(A' parlamentben általános fegyvernyugvás. Elegy.) London, mártz. 19ikén: „A' Spectator szerint a' pártok egészen lecsilapultak a' parlamentben, 's a' választópolgárok vitatás óta semmi nevezetesebb mozgalom nem fordult elő, mert az exeteri püspök vallási buzgalmát is megszüntetve szokott csöndes kedélye; mult vasárnap azonban majd nagy szerencsétlenség érte a' tisztelt főpapot. Regent-Street közelében ugyanis predikáción volt a' püspök, 's ájtatosságától elnyomatva a' hosszas szónoklat alatt csöndesen elszendőrült, mely állapotjában kissé nagyobb súllyal talált a' szék ajtájához támaszkodni, 's ez a' tehernek annyira engede, hogy majd fejre bukott. Szerencsére mindazáltal csak olly kevéssé sérült meg, hogy másnap már ismét szokott kedélyes modorú szónoklatot monda el a' parlamentben. — A' keletindiai társaság Wellesley marquisnak emléket állítand. — Mult évi decemberben egy irlandi napszámost veszett kutya harapván meg, a' szegény embert rokonai megfojták, hogy olly sokat ne kelljen szenvednie. A' tetteseket 8 napi fogságra ítélte a' törvényszék. —

Franciaország.

(Thierst a' követkamrában szorongatják. Elegy.) Paris, mártz. 19ikén: „A' tegnapi követkamrai ülésben némely igen kellemetlen dolgok jöttek napfényre, melyek nem legjobb világot derítnek Thiers ministerségére. Bizonyos Chambeaud neve alatt ugyanis 19ezer lónak szállítását vállaló magára egy pénzváltó, ki a' volt miniszterelnökkel mindenkor legszorosb kereskedési összeköttetésben állott, mely szerződés 4millió 200ezer franknyi tiszta nyereséget hajtott. Thiers sokat beszélt ugyan, de fényes ékesszólása sem bírta a' gyanut róla elhárítani. A' mai ülésben azon 5ezer frank kerülvén szönyegre, mit Thierst Capo de Feuillide írónak rendelt ki utazási költségül, csupán azért, hogy őt az időszakos sajtótól elmozdithassa, Herbertte indítványt tőn e' mennyiség kitörlésire, mit a' kamra nagy többséggel csakugyan meg is tett. Thiers hevesül szóla ellene, és a' kamra e' tette igen nagy izgást okozott. — Azon 44 zászlót, miket Napoleon az ausztriaiaktól Austerlitznél elvett, koporsója körül állíták most föl, k's kalapját pedig, márvány talapzaton 's üveg harang alatt, a' rokkantak könyvtárában őrzik. — A' romainvillei erősítvényeknél a' dolgozók nem akarnak 3 franknyi napi bérnél kevesebbet munkához látni, holott eddig harmadféllel is beérték; a' vállalkozó azonnal Fontenayból hozott 600 munkást, de ezek, a' korábbiak bujtogatásának engedvén, szinte 3 frankot követelnek. — Egy francia lap ezeket írja: „Ne higyük, hogy korunkból a' regényesség egészen eltűnt. Németországban különösen honn van az még. Így például Nordhausen hg egészen a' lovagkor szellemében tartá meg kis birodalmát; a' nemesek mind várakban laknak, városokban pedig goth modoru, erősített hazákban. E' nemesség fényes harcjátékokat tart, mint Eglinton I. Angliában. A' lovagok civakodásit kard határozza el 's véres harcok, ha a' hg közbenjárulása nem használ. Az országot szerelmi dalnokok vándorolják keresztül, 's vendégi elfogadtatásul lennek a' hg várában. E' gyönyörű regényességhez azonban a' középkor borzadalmi is csatlakoznak, minők például: kincpad, földalatti börtönök, titkos ítélőszékek, és rablólovagok. Egyébiránt Nordhausen hg a' lipesei vásárt is meglátogatja, megjelenése azonban nem nagy figyelmet gerjeszt ott, mert a' lipesei lapok csak egyike írja azt le: „Nordhausen hg is eljött a' lipesei husvéti vásárra; szolgálatában számos pánczélos lovag 's fegyverhordozó van.” Az érintett lap e' kevés szókkal mondja el azon nevezetes eseményt, mely Franciaországban valamennyi lap hasábjait hetekig látta volna el hosszas eszegegéssel. — Azonban a' francia lap e' nagy bölcseségű okoskodása csupán azon tréfából támadott, mely szerint egy lipesei lap jelenté, hogy nordhausenai könyvtáros Fürst, számos rossz lovagregénnyel jött a' lipesei vásárra! Illyen a' művelt francziák mindentudása! —

(Irodalmi tulajdon ügye.) A' követkamrában mártz. 22ikén az irodalmi tulajdon vitatása került szönyegre. A' kormány törvényjavaslata 30 évre kívánja az írói tulajdonjogot biztosítani a' szerző halála után; Lamartine ezt kevéssé tartá és 50 évre ohajtá emeltetni, hogy legalább az író neje és gyermekei halálukig élvezhessék elméje gyümölcseit, mert csakugyan egy nemzet sem nézheti el közönyösséggel, hogy nagy férfiaknak gyermekei szomorú sorsban sanyarogjanak. Utánnomást szigorúan kellene tilalmazni 's még nagyobb szigorral büntetni. — A' Charivari legújabb száma igen neveléses torzképet közöl; két öreg ur ugyanis aggályos tekintettel néz egymásra, 's kezében meleg viznek igen rossz ize van.” A' másik világosságának tartván poharát, ezt válaszolja: „Rossz biz az, de igen sok apró féreg van benne.” —

Legújabb. Harrison beiktató üzenetében, mely bő terjedelmű, kijelenté, hogy a' külhatalmakkal fen fogja tartani az eddigi barátságos viszonyokat. M. Leodot Lochportból Ujyork fővárosába, Albanyba vitték, egyik amerikai lap szerint részrehajlatlan igazság-szolgáltatás végett, másik szerint pedig ezt M. Leod szabadon boesáttatása előjelének tekinthetni. — Franciaország is aláírta az új szerződést a' dardanellai tengerszorost illető hajózatás ügyében 's minthogy ennél fogvást a' hunkiar-iskelessii szerződés elenyészik 's Franciaország tetteleg lép föl kelet kibékítése ügyében 's kellő tekintettel együttmunkás az európai béke fentartására, ennél fogva talán ujra viszszaáll az előbbi barátságos viszony a' főhatalmak közt. — Marseilleben és Lyonban lázongás volt. — A' pápa 300 carlosi menekvőt fogad szolgálatjába. — Hir szerint a' kretai felzendültek ideiglenes kormányt állítván, annak elnökévé bizonyos Teheritit választottak 's kijelentették, hogy Mustapha basának többé semmiben nem engednek. — M. Ali nagyon bosszankodik azért, hogy a' hozzá intézett fermánt a' smyrnai lapok közölték, és az ottani mecesben felolvasták.